

บทความวิชาการ (Academic article)

การบริหารภาครัฐและการบริการสาธารณะสู่การคลังสาธารณะ:

กรณีศึกษา โครงการเติมเงินดิจิทัล 10,000 บาท

Public Administration and Public Services to Public Finance: Case

Study of the 10,000 Baht Digital Top-up Project

จิณณ์ณิชา روبคอบ^{1*} และ อัครวิทย์ روبคอบ²

Jinnicha Robkob^{1*} and Aukkarawit Robkob²

วันที่รับบทความ (Received) วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

3 ธันวาคม 2566

6 พฤษภาคม 2567

7 พฤษภาคม 2567

บทคัดย่อ

หลังจากการเลือกตั้งของประเทศไทยกลางปี พ.ศ. 2566 นั้น โจทย์ใหญ่สำคัญอย่างหนึ่งของรัฐบาล คือ การกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทยให้กลับมาฟื้นตัว ภายใต้สถานการณ์หลังการฟื้นตัวจากแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา COVID-19 การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก สงครามระหว่างรัสเซียกับยูเครนที่กำลังดำเนินอยู่ นำไปสู่ความท้าทายของรัฐบาลนี้ การแจกเงินดิจิทัลดอลลาร์ 10,000 บาท เป็นหนึ่งในนโยบายหลักของรัฐบาล มีข้อสังเกตว่านโยบายดังกล่าว ได้รับทั้งเสียงสนับสนุน ข้อเสนอแนะ และวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง นโยบายดังกล่าวสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจ ให้เป็นธรรมและทั่วถึงและเป็นไปตามที่รัฐบาลคาดหวังได้หรือไม่ ส่งผลให้รัฐบาลต้องปรับเปลี่ยนเงื่อนไขและรายละเอียดของนโยบายตามสถานการณ์ บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาแนวคิด ความเป็นมา รูปแบบ เกี่ยวกับการบริหารภาครัฐ และการบริหารภาครัฐแนวใหม่ ของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ การบริการสาธารณะแนวใหม่ และการคลังสาธารณะภาครัฐของประเทศไทย และ 3) เพื่อนำเสนอข้อคิดเห็นเชิงนโยบายเกี่ยวกับการคลังสาธารณะของภาครัฐในอนาคต รวมถึงนำเสนอ ข้อดี ข้อเสีย การบริหารการคลังสาธารณะของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท ภาครัฐจึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาไปสู่รัฐบาลดิจิทัล เพื่อให้เข้ากับบริบทใหม่และความท้าทายใหม่ ๆ มากยิ่งขึ้น หนึ่งในนโยบายเร่งด่วนของภาครัฐที่เป็นบริการสาธารณะ ได้แก่

¹กองบริหารทรัพยากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก

¹Resource Management Division, Rajamangala University of Technology Lanna Phitsanulok.

²คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²Maharakham Business School, Maharakham University.

*Corresponding author e-mail: jitsuparobkob21@gmail.com

การแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาทนั้น จะเกิดประสิทธิภาพอย่างไร มีข้อดี ข้อเสียอย่างไร จะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างในอนาคต

คำสำคัญ : การบริหารภาครัฐ, การบริการสาธารณะ, เงินดิจิทัล

Abstract

After Thailand's elections in mid-year 2023, one of the government's biggest challenges is to stimulate Thailand's economy to recover. Under the circumstances, the recovery from the spread of the COVID-19 virus and the slowdown of the world economy, along with the ongoing war between Russia and Ukraine, lead to challenges for this government. Distributing a digital wallet of 10,000 baht is one of the government's main policies. It is noted that the said policy received both support, suggestions, and severe criticism. Such policies can stimulate the economy. Is it fair and thorough and as expected by the government? As a result, the government must adjust the conditions and details of the policy according to the situation. This academic article The objectives are 1) to study the concept, history, and style of public administration; and new public administration in Thailand 2) to study the concept of public service New public services and the public finances of the government sector of Thailand and 3) to present policy opinions on the public finances of the government sector in the future, including presenting the advantages and disadvantages of public finance management of the government sector related to the policy of distributing digital money of 10,000 baht. The government therefore needs to adapt and develop into a digital government. To be more compatible with the new context and new challenges, one of the urgent policies of the government that is a public service is the distribution of digital money of 10,000 baht. How effective will it be? What are the advantages and disadvantages? Will it be successful or not? It depends on many factors in the future.

Keywords: Public Administration, Public Service, Digital Money

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั่วโลกในปัจจุบันได้กระตุ้นให้เกิดการปรับตัวของสังคมในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย ที่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้เปิดโอกาสและความท้าทายใหม่ให้กับประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อแก้ไขปัญหาที่ประเทศได้สั่งสมมานาน และเพิ่มโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมถึง การพัฒนาธุรกิจภาคเกษตรกรรม ภาคการผลิตและการบริการ การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคม การพัฒนาศักยภาพของบุคคล การบริหารจัดการสังคมสูงวัย และการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน ดังนั้น การวางแผน

ทางการดำเนินนโยบายของภาครัฐเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์สูงสุด การแสวงหาและใช้โอกาสจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค และการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคม จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญ (วัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ, 2563)

การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในระยะยาว เป็นเป้าหมายหลักตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และการเพิ่มขีดความสามารถของรัฐบาล การบริการของรัฐบาลควรมุ่งเน้นพัฒนาให้เป็นเลิศและมีมาตรฐาน ด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อสร้างพื้นฐานของการบริการที่ดีแก่ประชาชน (ฤชวรธน์ โล่ห์วีชรินทร์, 2563)

การบริหารภาครัฐ (Public Administration: PA) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการดำเนินยุทธศาสตร์และนโยบายสาธารณะ เพื่อประโยชน์สาธารณะ การบริหารภาครัฐมีความสัมพันธ์กับระบบย่อยต่าง ๆ ของภาครัฐ ภายใต้บริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ระบบภาครัฐประกอบด้วยโครงสร้างกระบวนการ และพฤติกรรมภาครัฐ แนวคิดที่สำคัญในการบริหารภาครัฐ ได้แก่ การเป็นสาธารณะ การเป็นกระบวนการทางการเมือง องค์กรราชการ ประสิทธิภาพ การตอบสนองสาธารณะ ความเป็นกลาง ความเป็นธรรม และสิทธิส่วนบุคคล เป็นต้น ดังนั้น การบริหารภาครัฐจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การพัฒนาและความมั่งคั่งในระยะยาว (ชานี รักษายศ, 2556)

เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดแล้ว พบว่า บริหารงานภาครัฐนั้น มีอัตลักษณ์ที่แตกต่างบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นสาธารณะ คือ 1) การบริหารภาครัฐมีองค์ประกอบทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง 2) การตัดสินใจในการบริหารภาครัฐมีผลกระทบอย่างกว้างขวางและรุนแรง 3) การบริการภาครัฐได้รับการคาดหวังจากประชาชนสูงและมีการตรวจสอบสาธารณะอย่างกว้างขวาง 4) การบริหารภาครัฐมีเป้าหมายกว้าง ไม่ชัดเจนค่อนข้างเป็นนามธรรม และ 5) องค์กรการบริหารภาครัฐโครงสร้างที่ใหญ่โตซับซ้อน การปฏิบัติงานต้องเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ส่งผลให้มีขั้นตอนการปฏิบัติงานล่าช้าและขาดประสิทธิภาพ (ชานี รักษายศ, 2556)

อย่างไรก็ตาม การบริหารงานภาครัฐ ยังมีประเด็นปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ 1) การขาดความมุ่งมั่นของผู้นำทางการเมือง ทำให้ขาดแรงผลักดันที่มากเพียงพอที่จะทำให้เกิดการปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง 2) มีแรงต่อต้านอันเนื่องมาจากการมีผลประโยชน์ของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ ในบางกรณีเกิดขึ้นเพราะความกลัวหรือความไม่แน่ใจ 3) ขาดการแสวงหาแนวร่วมหรือพลังสนับสนุนของประชาชนที่กระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลง และ 4) ขาดองค์กรรองรับการปฏิรูปอย่างถาวร โดยมีกรอบแนวคิดที่ว่า การปฏิรูประบบราชการ เป็นวงจรต่อเนื่องและต้องกระทำทั้งระบบ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาแนวคิดใหม่ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) รวมถึงภาครัฐเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การบริการสาธารณะของภาครัฐ (ชานี รักษายศ, 2556) ดังนั้น การบริหารงานภาครัฐควรมุ่งเน้นการพัฒนาแนวคิดใหม่ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น และภาครัฐเปิดรับความคิดเห็นจาก

ประชาชนมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การบริการสาธารณะของภาครัฐที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีขึ้น

การบริการสาธารณะ (Public Service) เป็นการบริการหรือกิจกรรมที่รัฐบาลจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อตอบสนองความต้องการของส่วนรวม โดยเป็นกิจกรรมที่อยู่ในการดูแลหรืออยู่ในความควบคุมของภาครัฐที่จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน (อรทัย ก๊กผล, 2552) เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนและสร้างการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาประเทศชาติในภาพรวม โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ การบริการสาธารณะต้องดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน มีความเสมอภาค ความต่อเนื่อง และความโปร่งใสในการให้บริการ (นราธิป ศรีราม, 2557) แต่ที่ผ่านมาภาครัฐยังคงให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบายน้อยมาก จึงนำไปสู่การพัฒนาแนวคิดแบบใหม่ เป็นแนวคิดที่อยู่บนพื้นฐานของค่านิยมประชาธิปไตย (Value of Democracy) ความเป็นพลเมือง (Citizenship) และผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) โดยการบริการเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์สาธารณะถือเป็นหัวใจของแนวคิดนี้ การบริการสาธารณะแนวใหม่ต้องการปรับวิธีการคิดเกี่ยวกับโครงสร้างและกระบวนการขององค์กร ด้วยการเปิดกว้างให้เกิดการมีส่วนร่วมในการให้บริการของภาครัฐเพิ่มมากขึ้น แม้ว่าการบริการสาธารณะแนวใหม่จะไม่ใช่นวัตกรรมที่อยู่บนพื้นฐานของการวัดผลได้ (Immeasurable) แต่ก็เป็แนวคิดที่ช่วยเติมเต็มให้เกิดการบริการที่ดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา (นราธิป ศรีราม และ คณะ, 2556) ซึ่งนำไปสู่แนวคิดของการบริการสาธารณะแนวใหม่

การบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service - NPS) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับหลักการที่เน้น "พลเมืองเป็นสำคัญ" (Citizen First) และ "ผลประโยชน์สาธารณะ" (Public Interest) โดยมุ่งเน้นความเป็นประชาธิปไตย (Democratic) และความรับผิดชอบต่อพลเมือง (Accountability) รวมถึงการเจรจาต่อรองเพื่อหาข้อสรุปและพันธสัญญาต่อพลเมืองและชุมชน (Community) เพื่อกระจายผลประโยชน์สาธารณะไปสู่สังคมอย่างแท้จริง แต่ในทางตรงกันข้าม การบริหารงานภาครัฐแบบดั้งเดิม (Old Public Administration - OPA) มักจะมองประชาชนเป็นเพียงผู้รับบริการ (Client) และมักจะเน้นการบริหารภายในมากกว่าภายนอก โดยมีการเน้นค่านิยมที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และการประหยัด การบริหารงานภาครัฐแบบดั้งเดิมมักจะมีโครงสร้างที่ใหญ่และซับซ้อน และมักจะมีการปฏิบัติงานที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เข้มงวด ซึ่งอาจทำให้เกิดการทำงานที่ล่าช้าและขาดประสิทธิภาพ (ปกรณ์ ศิริประกอบ และ ศุภชัย ยาวะประภา, 2560)

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยเป็นกฎหมายสำคัญสูงสุดในการบริหารประเทศ ผู้เขียนจึงได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารภาครัฐและการบริการสาธารณะสู่การคลังสาธารณะ: กรณีศึกษา โครงการเติมเงินดิจิทัล 10,000 บาท ภายใต้กรอบแนวคิดของ New Public Management: NPM และ New Public Service: NPS เพื่อศึกษาแนวคิด ความเป็นมา รูปแบบ เกี่ยวกับการบริหารภาครัฐ และการบริหารภาครัฐแนวใหม่ ของประเทศไทย รวมถึงเพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ การบริการสาธารณะแนวใหม่ และการคลังสาธารณะภาครัฐของประเทศไทย นอกจากนี้ เพื่อนำเสนอข้อคิดเห็นเชิงนโยบายเกี่ยวกับการคลังสาธารณะของภาครัฐในอนาคต โครงการเงินดิจิทัล 10,000 บาท รวมถึงนำเสนอ ข้อดี ข้อเสีย การบริหารการคลังสาธารณะของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับ

นโยบายการแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาทเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในภาครัฐปรับตัวให้เข้ากับบริบทใหม่และความท้าทายใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ความเป็นมา รูปแบบ เกี่ยวกับการบริหารภาครัฐ และการบริหารภาครัฐแนวใหม่ ของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ การบริการสาธารณะแนวใหม่ และการคลัง สาธารณะภาครัฐของประเทศไทย
3. เพื่อนำเสนอข้อคิดเห็นเชิงนโยบายเกี่ยวกับการคลังสาธารณะของภาครัฐในอนาคต โครงการเงินดิจิทัล 10,000 บาท รวมถึงนำเสนอ ข้อดี ข้อเสีย การบริหารการคลังสาธารณะของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท

ขอบเขตการศึกษา

บทความวิชาการเรื่อง การบริหารภาครัฐและการบริการสาธารณะสู่การคลังสาธารณะ กรณีศึกษา โครงการเติมเงินดิจิทัล 10,000 บาท มุ่งเน้นไปที่การศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากโครงการดังกล่าว การประเมินความสำเร็จในการกระตุ้นการใช้จ่ายและการลงทุน รวมถึงวิเคราะห์วิธีการบริหารจัดการของภาครัฐ บทความนี้เป็นการศึกษาเอกสาร โดยรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลจากข้อกฎหมาย ระเบียบ บทความวิจัย บทความวิชาการ และข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐบาลในโครงการเติมเงินดิจิทัล 10,000 บาท ซึ่งมีการเผยแพร่ตั้งแต่เริ่มต้นนโยบายจนถึงปัจจุบัน ประชากรที่ได้รับเงินดิจิทัล ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การศึกษายังมีข้อจำกัดและความท้าทายที่อาจเกิดขึ้น เช่น ข้อจำกัดด้านเวลา ทรัพยากร และความท้าทายในการเข้าถึงข้อมูลเนื่องจากยังอยู่ในขั้นตอนของการกำหนดเป็นนโยบาย ยังไม่ได้นำมาสู่ในทางปฏิบัติแต่อย่างใด จึงอาจมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอเป็นความคิดเห็นบนพื้นฐานของหลักการ แนวคิด และทฤษฎี ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เท่านั้น

ระเบียบวิธีการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้ เป็นการศึกษา ค้นคว้าระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการวิจัยเอกสารจากและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ นำเสนอในรูปแบบเชิงพรรณนา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารภาครัฐ (Public Administration: PA)

การบริหารภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) เกิดจากการพัฒนาทางด้านการบริหารที่เริ่มโดยกลุ่มนักวิชาการ ผู้ที่วิเคราะห์และวิพากษ์ทฤษฎี Bureaucracy ของแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) การพัฒนาการเชิงแนวคิดและรูปแบบของการบริหารเริ่มต้นจากการนำทฤษฎี Bureaucracy ของแมกซ์ เวเบอร์ ในขณะเดียวกัน แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) ที่

Christopher Hood นำเสนอในบทความ "A Public Management for All Seasons?" ปี 1991 ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการบริหารงานภาครัฐในประเทศกลุ่มเวสมินสเตอร์ อาทิ อังกฤษ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และแคนาดา ตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา การปฏิรูปเหล่านี้มุ่งเน้นที่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการลดขนาดของรัฐ การปรับโครงสร้างให้เอกชนมีส่วนร่วมมากขึ้น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาสินค้าและบริการสาธารณะ และการเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านนโยบายและการจัดการภาครัฐ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นรากฐานของหลักการ NPM ที่เห็นในปัจจุบัน (สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ และคณะ, 2560) มาเป็นกรอบแนวคิดในการบริหารระบบราชการไทย และมาจนถึงช่วงที่แนวคิดตามลัทธิเสรีนิยมใหม่ ได้เข้ามามีอิทธิพลทางอ้อมในการนำพาประเทศไทย เข้าเป็นส่วนหนึ่งในระบบการค้าเสรี การขาดความพร้อมในการแข่งขันภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ได้ส่งผลให้เกิดความจำเป็นในการปฏิรูประบบราชการไทย ดังนั้น การบริหารภาครัฐแนวใหม่ จึงเน้นความสำคัญต่อ "พลเมืองเป็นสำคัญ" และ "ผลประโยชน์สาธารณะ" โดยมุ่งเน้นความเป็นประชาธิปไตย และความรับผิดชอบต่อพลเมือง (พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์, 2559)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ (Public Service)

การบริการสาธารณะ เป็นสิ่งที่สำคัญทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากเป้าหมายหลักของการบริการสาธารณะ คือ การจัดทำกิจกรรมเพื่อให้บริการหรือตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวม การทำให้ประชาชนมีความสุขจึงต้องผ่านการบริการที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานจากองค์กรเหล่านั้น ซึ่งรวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้วย ดังนั้น การบริการสาธารณะจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม สามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น มีความเสมอภาค ความต่อเนื่อง และความโปร่งใสในการให้บริการ (สันต์ชัย รัตนะขวัญ, 2560)

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะในประเทศไทย พบว่า การบริการสาธารณะเป็นส่วนสำคัญของการบริหารงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากเป้าหมายหลักของการบริการสาธารณะคือการจัดกิจกรรมเพื่อให้บริการและตอบสนองความต้องการของประชาชน การศึกษาโดยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในบริบทของการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยในปัจจุบันผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีความตระหนักในหน้าที่ของตนเอง ต้องคำนึงถึงความสะดวกในการเข้าถึงบริการ ช่องทางการเข้ารับบริการ ความปลอดภัยในการใช้บริการของประชาชน และที่สำคัญต้องพร้อมรับมือกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทุกสถานการณ์ ดังนั้น การบริการสาธารณะจึงต้องดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม สามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น มีความเสมอภาค ความต่อเนื่อง และความโปร่งใสในการให้บริการ (กรรณิการ์ ไกรกิจราษฎร์ และคณะ, 2566)

กล่าวโดยสรุป การบริการสาธารณะ หมายถึง การบริการหรือกิจกรรมที่ภาครัฐจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อตอบสนองความต้องการของส่วนรวม โดยอยู่ในการดูแลหรือควบคุมของฝ่ายปกครองที่จัดทำขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service : NPS)

การบริการสาธารณะเป็นส่วนสำคัญของการบริหารงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่โลกกำลังเผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจึงต้องเพิ่มศักยภาพและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเพื่อ

ตอบสนองความต้องการของระบบที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตามระบบราชการของไทยยังประสบปัญหาสำคัญ เช่น ความเสื่อมถอยของระบบและการขาดธรรมาภิบาล ดังนั้น การบริหารงานภาครัฐแบบใหม่ หรือ New Public Management (NPM) จึงเป็นแนวคิดพื้นฐานของการจัดการภาครัฐที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบ และยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ของภาครัฐ หลักการสำคัญของ NPM คือ การให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน ลดการควบคุมจากส่วนกลาง และการเพิ่มความเป็นอิสระของหน่วยงาน การกำหนดวัตถุประสงค์ และให้รางวัลผลงานทั้งในระดับองค์กรและรายบุคคล การสร้างระบบสนับสนุนทั้งด้านทรัพยากรบุคคล ได้แก่ การฝึกอบรม ค่าตอบแทน จริยธรรม และเทคโนโลยี เพื่อช่วยให้หน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ (สถาบันพระปกเกล้า, 2566)

การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management หรือ NPM) และการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service หรือ NPS) ได้รับความสำคัญในวงการรัฐประศาสนศาสตร์ทั่วโลก เนื่องจากเป็นค่านิยมที่ท้าทายและอาจจะแทนที่ค่านิยมในการบริหารจัดการภาครัฐแนวเก่า (Old Public Management หรือ OPM) ที่เน้นความแน่นอนและความมั่นคง โดย Public Management: NPM เน้นความสำคัญต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่า ในขณะที่ New Public Service: NPS เน้นการมีส่วนร่วม ความเป็นธรรม ภาระรับผิดชอบ และความเท่าเทียมกันของสังคม (ปรกรณ์ ศิริประกอบ และศุภชัย ยาวะประภาษ์, 2560)

ดังนั้น แนวคิดหลักของการจัดการสาธารณะแบบใหม่ (New Public Management) เป็นการเปลี่ยนระบบราชการให้มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบมากขึ้น โดยใช้เทคนิคและวิธีการของภาคเอกชน หลักการสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการอย่างมืออาชีพและลงมือปฏิบัติจริง 2) มาตรฐานและการวัดผล การปฏิบัติงานที่ชัดเจน 3) เน้นการควบคุมผลผลิตมากขึ้น 4) การแบ่งแยกหน่วยงานในภาครัฐ 5) การแข่งขันที่เพิ่มขึ้นในภาครัฐ 6) รูปแบบการปฏิบัติด้านการจัดการของภาคเอกชน และ 7) มีระเบียบวินัยและความรอบคอบมากขึ้นในการใช้ทรัพยากร (สถาบันพระปกเกล้า, 2566)

การจัดการสาธารณะแบบใหม่ (New Public Management: NPM) นั้น มีรากฐานมาจากหลักเศรษฐศาสตร์ที่มีทางเลือกสาธารณะ (Public Choice) ทฤษฎีต้นทุนการทำธุรกรรม (Transaction Cost Theory) และทฤษฎีตัวแทน (Agent Theory) ซึ่งทั้งหมดนี้ได้ช่วยส่งเสริมการแข่งขัน เพิ่มทางเลือก สร้างความโปร่งใส และใช้ค่าตอบแทนเป็นจูงใจ นอกจากนี้ยังมีการนำหลักการบริหารธุรกิจมาประยุกต์ใช้โดยการจ้างมืออาชีพที่มีความสามารถเพื่อปรับปรุงผลการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย (สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ และคณะ, 2560)

แนวคิดเกี่ยวกับการคลังสาธารณะ (Public Finance)

การคลังภาครัฐ หรือเศรษฐศาสตร์ภาครัฐ คือ สาขาหนึ่งของเศรษฐศาสตร์ที่ศึกษาถึงการดำเนินงานทางเศรษฐกิจของรัฐบาล ซึ่งประกอบด้วย การจัดสรรทรัพยากรและการกระจายรายได้ในระดับจุลภาค และการจัดเก็บภาษี การใช้จ่าย และการนำนโยบายการเงินมาใช้ในระดับมหภาค กิจกรรมการคลังของรัฐบาลนี้ มุ่งเน้นไปที่การสร้างรายได้และการใช้จ่าย เพื่อบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ เช่น การเสริมสร้างการเติบโตของเศรษฐกิจ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้อย่างยุติธรรม ส่วนประกอบหลักของเศรษฐศาสตร์ภาครัฐ ได้แก่ รายได้ของรัฐบาล รายจ่ายของรัฐ หนี้สาธารณะ งบประมาณแผ่นดิน นโยบายการคลัง และนโยบายการเงิน (สัญญา เคนยาภูมิ และวัชรภรณ์ จันทะนุกุล, 2559) ถึงเป็นแนวคิดเริ่มแรก เพื่อนำทรัพยากรจากภาครัฐตามความต้องการของภาคประชาชน ซึ่งมีความเกี่ยวพันและนำไปสู่การคลังสาธารณะ

แนวคิดของ Richard A. Musgrave เกี่ยวกับการคลังสาธารณะ หรือ แนวทางเชิงบรรทัดฐาน (Normative Approach) ในปี 1989 ได้กำหนดหน้าที่ของรัฐบาลในเศรษฐกิจไว้ 3 ประการ ดังนี้ 1) การจัดสรรทรัพยากร เป็นหน้าที่ของรัฐบาลควรจัดสรรทรัพยากรเพื่อผลิตสินค้าสาธารณะและเอกชน รวมถึงบริการต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของประชาชน โดยการจัดสรรควรเป็นไปตามหลักของ Pareto ซึ่งหมายถึง การจัดสรรทรัพยากรที่ทำให้บางคนดีขึ้น โดยไม่ทำให้ใครเสียหาย 2) การกระจายรายได้ โดยรัฐบาลควรกระจายรายได้และความมั่งคั่งในสังคม เพื่อให้ทุกคนได้รับสินค้าและบริการอย่างทั่วถึง การกระจายนี้สามารถทำได้โดยผ่านมาตรการทางการคลัง เช่น การจัดเก็บภาษีแบบก้าวหน้าและการให้สวัสดิการสังคม และ 3) การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลควรควบคุมการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เพื่อรักษาเสถียรภาพ โดยการรักษาระดับการจ้างงานให้เต็มที่และควบคุมอัตราเงินเฟ้อให้คงที่ (Musgrave, 1989)

นอกจากแนวคิดของ Richard A. Musgrave ยังมีนักเศรษฐศาสตร์อีกหลายท่าน ที่มีทฤษฎีเกี่ยวกับการคลังสาธารณะ ตัวอย่างเช่น James M. Buchanan ที่มีแนวทางเชิงบวก (Positive Approach) การวิเคราะห์และอธิบายโลกในสภาพที่เป็นอยู่จริง เพื่อช่วยในการทำนายเหตุการณ์หรือเพื่อให้ความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับปรากฏการณ์ในอดีต ต่างจากแนวทางเชิงบรรทัดฐาน (Normative Approach) ที่เน้นไปที่การตั้งคำถามเชิงนโยบายสาธารณะและเป็นเชิงบัญชาการหรือเชิงแนะนำมากกว่า แนวทางเชิงบวกจึงเน้นที่การให้คำอธิบายที่ไม่มีการแทรกแซงของค่านิยมหรือความคิดเห็นส่วนตัว ทฤษฎีเหล่านี้มีการพัฒนาและนำไปใช้ในการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะในวรรณกรรมการคลังสาธารณะ (Buchanan, 1989)

สรุปได้ว่า การคลังสาธารณะ คือ การบริหารทรัพยากรทางการเงินของรัฐบาล ซึ่งรวมถึงการจัดเก็บรายได้ รายจ่าย และการจัดการหนี้สาธารณะ นโยบายการคลังเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ การบริหารการคลังที่ดีสามารถช่วยให้รัฐบาลบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ และมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม ดังนั้น ความสามารถในการบริหารการคลังจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งสำหรับรัฐบาลที่ต้องการบริหารประเทศให้ประสบความสำเร็จ เชื่อว่าหน้าที่เหล่านี้ เป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างสังคมที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

นโยบายของรัฐบาลไทยในปัจจุบัน มุ่งเน้นไปที่การแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหานี้สิน 2) ปัญหาค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน และ 3) ปัญหาปากท้องของประชาชน โดยนโยบายสำคัญมีดังนี้ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2566)

1) ปัญหานี้สิน รัฐบาลจะดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินของภาคเกษตร ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน โดยมาตรการสำคัญ ได้แก่ พักหนี้เกษตรกรตามเงื่อนไขและคุณสมบัติที่เหมาะสม มาตรการช่วยประคองภาระหนี้สินและต้นทุนทางการเงินสำหรับภาคประชาชน มาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกลุ่มอื่น ๆ

2) ปัญหาค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน รัฐบาลจะดำเนินการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายด้านพลังงานให้แก่ประชาชน โดยมาตรการสำคัญ ได้แก่ การบริหารจัดการราคาพลังงานทั้งค่าไฟฟ้า ค่าก๊าซหุงต้ม และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการใช้พลังงานของประเทศ ส่งเสริมการผลิต และการใช้พลังงานสะอาดและพลังงานหมุนเวียน

3) ปัญหาปากท้องของประชาชน รัฐบาลจะดำเนินการแก้ไขปัญหาปากท้องของประชาชน โดยมาตรการสำคัญ ได้แก่ โครงการเติมเงินดิจิทัล 10,000 บาท โครงการประกันรายได้เกษตรกร โครงการช่วยเหลือค่าครองชีพของประชาชน นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยนโยบายสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย การพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสาธารณสุข การพัฒนาสิ่งแวดล้อม รัฐบาลไทยคาดหวังนโยบายเหล่านี้จะช่วยแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศ และนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน

วิเคราะห์นโยบายการคลังสาธารณะที่สำคัญและเร่งด่วน

จากนโยบายของรัฐบาล มุ่งพัฒนาประเทศไทยได้ไทยแลนด์ 4.0 ให้ประเทศมีรายได้สูงขึ้น โดยขับเคลื่อนด้วย “นวัตกรรม” และเทคโนโลยีดิจิทัลริเริ่มสร้างสรรค์ ตามแผนปฏิรูปประเทศไทย ยุทธศาสตร์ประเทศ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) มุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ให้หลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางไปสู่รายได้สูงขึ้น รัฐบาลมอบนโยบายกำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย ในเรื่องการแก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำประชาชนที่สำคัญ มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยการเร่งรัดการลงทุน และการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจ

จากการแถลงนโยบายของรัฐบาลนายฯ เศรษฐา ทวีสิน ที่ผ่านมา หนึ่งในนโยบายเร่งด่วน ได้แก่ โครงการเติมเงินดิจิทัล 10,000 บาท ให้แก่ประชาชน ซึ่งมีเงื่อนไขในการแจก ประกอบไปด้วย การยืนยันตัวตนของประชาชนผู้ที่ได้รับสิทธิตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ผ่านแอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือหรือรับเงินดิจิทัลผ่านบัตรประชาชนเมื่อซื้อสินค้าที่ร้านค้าที่ร่วมโครงการฯ ต้องเป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย อายุ 16 ปีขึ้นไป มีรายได้ไม่เกิน 70,000 บาทต่อเดือน ต้องมีเงินฝากต่ำกว่า 500,000 บาท โดยต้องใช้จ่ายเงินดิจิทัล 10,000 บาท กับร้านค้าในอำเภอที่อยู่ตามบัตรประชาชน (รัฐอาจจะเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม) และมีอายุการใช้งานไม่เกิน 6 เดือน นับตั้งแต่ที่โครงการเริ่ม โดยสินค้าหรือบริการที่ไม่สามารถนำเงินดิจิทัลไปใช้ได้แก่ ยาเสพติดและการพนัน นำไปใช้หนี้ ซื้อสินค้าบนแพลตฟอร์มออนไลน์ และแลกเปลี่ยนเป็นเงินสด โดยไม่มีการซื้อสินค้าหรือบริการ ซึ่งเงินจำนวนนี้จะถูกจำกัดการใช้งานจากการเข้ารหัสผ่านบล็อกเชน (Blockchain) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีตัวช่วยด้านความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือในการทำธุรกรรมการเงิน (กรมประชาสัมพันธ์, 2566)

จากการศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานหลายแห่ง รวมถึงธนาคารแห่งประเทศไทย สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง นักวิชาการเศรษฐศาสตร์อิสระ และอาจารย์มหาวิทยาลัย ชี้ให้เห็นถึงสภาวะเศรษฐกิจไทยปัจจุบัน ยังไม่ถือเป็นวิกฤต ถึงแม้จะมีการเติบโตที่ชะลอลงก็ตาม และไม่มีสัญญาณของวิกฤตเศรษฐกิจตามนิยามของธนาคารโลก เมื่อเปรียบเทียบกับวิกฤตเศรษฐกิจในอดีต เช่น วิกฤตต้มยำกุ้ง วิกฤตการเงินโลก วิกฤตน้ำท่วมใหญ่ และวิกฤต COVID-19 สภาวะปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศไทยยังไม่ถึงขั้นวิกฤต และจากการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงิน ครั้งที่ 6/2566 ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย รายงานว่า โครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet อาจทำให้ GDP ของประเทศปี 2567 เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 หากไม่มีโครงการดังกล่าว GDP อาจขยายตัวที่ร้อยละ 3.2 แต่หากมีโครงการฯ อาจเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.8 จึงมีความเป็นไปได้ว่า รัฐบาลควรพิจารณาความคุ้มค่าของการใช้เงินกู้ 500,000 ล้านบาท

บาท เพื่อเพิ่ม GDP ในปี 2567 โดยเพิ่มขึ้น 152,000 ล้านบาท ในรูปตัวเงิน (Nominal GDP) หรือประมาณ 64,000 ล้านบาท ในรูปมูลค่าที่แท้จริง (Real GDP) (สำนักข่าวอิศรา, 2567)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ถือได้ว่าเป็นภาระกิจหลักของรัฐบาลที่จะต้องดำเนินนโยบายต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ได้แถลงนโยบายไว้ หนึ่งในนโยบายระยะสั้น หรือนโยบายเร่งด่วน มุ่งเน้นกระตุ้นเศรษฐกิจที่รัฐบาลจะดำเนินการทันที คือ การกระตุ้นการใช้จ่าย ซึ่งจะเป็จุดเริ่มต้นของการพลิกฟื้นเศรษฐกิจให้กลับมาเติบโตอีกครั้ง ได้แก่ นโยบายการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่านดิจิทัล วอลเล็ต (Digital Wallet) เป็นการเติมเงินเข้าไปในระบบเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง เพื่อกระตุ้นภาคเศรษฐกิจของประเทศไทย ให้กลับมาเติบโตอีกครั้ง เพื่อกระจายรายได้ไปทุกพื้นที่ให้หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจฐานรากของประเทศไทย รวมถึงเพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพของประชาชน และภาคธุรกิจ โดยรัฐบาลจะได้รับผลตอบแทนคืนมาในรูปของภาษี และเป็น การวางรากฐานเศรษฐกิจดิจิทัลให้กับประเทศไทยในอนาคตไปพร้อมกัน

ความเสี่ยงจากการดำเนินนโยบายการคลังสาธารณะ

ในปัจจุบัน นโยบายของรัฐบาลใหม่ เกิดเป็นประเด็นถกเถียงกันในวงกว้าง ถึงความเหมาะสมและความเสี่ยงของโครงการเติมเงินดิจิทัล 10,000 บาท ที่พรรคแกนนำจัดตั้งรัฐบาลพยายามผลักดันตามที่ได้หาเสียงท่ามกลางเสียงคัดค้านจากนักวิชาการ ซึ่งถูกตั้งคำถามถึงความจำเป็นของนโยบายดังกล่าว เมื่อเทียบกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้น ภาครัฐควรศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างรอบคอบก่อนดำเนินการแจกเงินดิจิทัล เช่น ผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย การลงทุน และการเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

โดยผู้เขียนจะขอกล่าวถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ นโยบายแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท อาจส่งผลกระทบต่อการเงิน การคลัง จากนโยบายแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท เพื่อวิเคราะห์ผลเชิงนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของเศรษฐกิจไทย อย่างไร พร้อมยกตัวอย่าง การใช้เงินดิจิทัลในต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มีหน้าที่ในการออกแบบและจัดพิมพ์ธนบัตรนำออกใช้ รับแลกเปลี่ยนธนบัตรที่ชำรุด รวมถึงการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ตลอดจนรักษาไว้ซึ่งทุนสำรองเงินตราตามกฎหมาย เพื่อเสถียรภาพและความน่าเชื่อถือของค่าเงินบาท ยิ่งไปกว่านั้น ยังดูแลการหมุนเวียนของธนบัตรให้มีปริมาณที่เพียงพอ และเหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566) มีข้อสังเกตว่า การแจกเงินดิจิทัลอาจจะไม่สอดคล้องกฎหมาย พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 เนื่องจากกฎหมายนี้ กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรเดียวที่มีอำนาจและหน้าที่ในการออกเงินตรา ดังนั้น การแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท ใช้ชำระหนี้ระหว่างประชาชนหรือเอกชนด้วยกันได้ อาจทำให้มีสภาพเป็นเงินตราประเภทหนึ่ง (Springnews, 2566) ซึ่งโดยปกติแล้ว ระบบบล็อกเชน (Blockchain) เป็นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แบบกระจายศูนย์ (Decentralized Database) ที่ใช้บันทึกข้อมูลธุรกรรมต่าง ๆ ไว้อย่างปลอดภัย โปร่งใส และไม่สามารถแก้ไขได้ มีข้อสังเกตว่า การแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท ของรัฐบาลจะถูกสร้างขึ้นบนระบบบล็อกเชน เป็นแบบ Centralized Database ดังนั้น ข้อมูลการใช้จ่ายของประชาชน ทำให้บริษัทเอกชนสามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลได้ ซึ่งมีความเสี่ยงที่ข้อมูลจะรั่วไหล ทำให้เกิดความเสียหาย (ไทยรัฐออนไลน์, 2566)

พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 เป็นกฎหมายควบคุมการทำธุรกรรมดิจิทัลด้วยคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลต่าง ๆ เป็นหลัก ประกอบไปด้วย 1) คริปโทเคอร์เรนซี เป็นหน่วยอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสินค้า บริการ และเงินดิจิทัลอื่น ๆ และ 2) โทเคนดิจิทัล เป็นหน่วยอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้เสนอขายต้องผ่านการอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เสนอขายผ่าน ICO (Initial Coin Offering) (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2566) เมื่อผู้ประกอบการนำเงินดิจิทัลที่ได้จากการขายสินค้าหรือบริการให้กับประชาชน มาแลกเปลี่ยนเป็นเงินตรา (เงินจริง) ถือว่าเป็นการซื้อ ขาย จำหน่าย จ่าย โอน แลกเปลี่ยนซึ่งสินทรัพย์ดิจิทัลของผู้ประกอบการ ถือว่าเป็นการประกอบธุรกิจทางการค้า ถ้ามีกำไรจากการซื้อ - ขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Capital Gain) จะต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15 ของกำไรที่ได้รับ (กรมสรรพากร, 2565)

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของภาครัฐ พ.ศ. 2561 เป็นกฎหมายที่กำหนดให้รัฐบาลต้องดำเนินการทางการคลังและงบประมาณ รวมถึงเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ (Quasi Fiscal) ทั้งด้านรายได้และรายจ่าย การกู้ยืมเงิน การจ่ายดอกเบี้ย การบริหารทรัพย์สินของรัฐและเงินคงคลัง การบริหารหนี้สาธารณะ (หนี้ของภาครัฐ + หนี้ของรัฐวิสาหกิจ) เป็นไปตามกรอบการดำเนินงานที่กำหนดไว้ ไม่เกินร้อยละ 32 ของรายจ่ายภาครัฐต่อปี เพื่อรักษาวินัยการเงินการคลังของประเทศให้มีเสถียรภาพ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณจะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 คือ ต้องคำนึงถึงความจำเป็นและภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่ขอรับจัดสรร ฐานะเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานของรัฐที่สามารถใช้จ่ายได้ ความสามารถในการใช้จ่ายและการก่อหนี้ผูกพันของหน่วยงานของรัฐ แต่เนื่องจากการแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท อาจมีผลกระทบต่อพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของภาครัฐ และพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ ได้ (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2566) เนื่องจากการขยายกรอบเงินนอกงบประมาณ หรือก่อหนี้เงินนอกงบประมาณ ทำให้หนี้สาธารณะต่อ GDP ปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 61 ของประเทศสูงขึ้นในอนาคต ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีสัดส่วนหนี้ทุกภาคส่วน ซึ่งประกอบไปด้วย หนี้ของภาครัฐ ร้อยละ 54 หนี้ภาคการเงิน ร้อยละ 33.5 หนี้ของบริษัทเอกชนที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน ร้อยละ 84.50 และหนี้ภาคครัวเรือน ร้อยละ 86.8 คิดเป็น ร้อยละ 258.80 ต่อ GDP (The Standard, 2566) รวมถึง อาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของภาครัฐในสายตาของนักลงทุนต่างประเทศ ซึ่งเป็นภาระของรัฐบาลต่อไปที่จะต้องหารายได้จากการกู้ยืมเงิน หรือจัดเก็บภาษีที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2566)

ในประเด็นนี้ ผู้เขียนวิเคราะห์ว่า ถ้ารัฐบาลมีความจำเป็นต้องดำเนินตามนโยบายนี้ รัฐบาลอาจจะต้องแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ผ่านทางรัฐสภา โดยเพิ่มเพดานการก่อหนี้สาธารณะของภาครัฐ จากเงินเดิมร้อยละ 32 เป็นร้อยละ 45 แต่ถ้าภาครัฐไม่สามารถทำได้ รัฐบาลก็จะเปลี่ยนแหล่งที่มาของงบประมาณ เป็นเงินนอกงบประมาณ โดยการกู้ยืมเงินจากธนาคารของรัฐ (ธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร) ก็ไม่ก่อให้เกิดหนี้สาธารณะของประเทศได้ แต่ตามมาตรา 7 ของพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 และพระราชกฤษฎีกากำหนดภารกิจอันพึงเป็นงานธนาคารของธนาคารออมสิน (ฉบับที่ 2) มาตรา 3 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 13 ข้อ ต้องดำเนินกิจการธนาคารเหมือนธนาคารพาณิชย์ทั่วไป แต่ไม่พบว่ามีข้อใดที่กำหนดให้ธนาคารสามารถนำเงินให้รัฐบาลกู้ยืมเงินได้ แต่ถ้ารัฐบาลประสงค์จะทำ ก็ต้องแก้กฎหมายฉบับนี้ หรือออกเป็น

พระราชกฤษฎีกาให้กู้ยืมเงิน ดังนั้น ไม่ว่าภาครัฐจะไปกู้ยืมเงินจากแหล่งใดก็ตาม ภาครัฐยังมีความจำเป็นต้องจ่ายดอกเบี้ย และใช้คืนเงินกู้ยืมในอนาคตให้กับโครงการนี้

ทางเลือกสุดท้าย ถ้าภาครัฐมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตามนโยบายนี้ ต้องมีกฎหมายมารองรับการดำเนินงานดังกล่าว ดังนั้น รัฐบาลอาจจะมีทางเลือก ได้แก่ 1) ใช้เงินตามงบประมาณ โดยใช้งบกลาง หรือใช้งบประมาณจากกระทรวงอื่น ๆ ซึ่งทางเลือกนี้ จะทำให้ไปแบ่งเงินงบประมาณจากกระทรวงอื่น ๆ มาใช้อาจจะส่งผลให้ไม่เหลือเงินงบประมาณพอที่จะนำมาใช้จ่ายหรือดำเนินกิจการได้ 2) ออกพระราชกำหนดกู้ยืมเงิน อย่างที่เคยกระทำมาแล้วในช่วงโควิด-19 แต่ก็ยังไม่เห็นว่ามีเหตุจำเป็นใด ๆ เหมือนสถานการณ์ดังกล่าว 3) ทางเลือกต่อมา คือ การออกพันธบัตรรัฐบาล หรือจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น หรือขยายฐานภาษีกับผู้เสียภาษี เงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม ก็จะเป็นภาระให้กับภาคธุรกิจในอนาคต รวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีที่จัดเก็บจากฐานบริโภค ก็จะส่งผลกระทบต่อภาคประชาชน 4) ออกเป็นพันธบัตรรัฐบาล ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 ที่เปิดช่องให้รัฐมนตรีกระทรวงการคลังอนุมัติ ผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้ออกพันธบัตรรัฐบาลแทนการแก้กฎหมายฉบับนี้

ความคาดหวังจากนโยบายการคลังสาธารณะ

นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีการแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาทต่อคน เป็นหนึ่งในนโยบายหลักที่สำคัญ โดยใช้งบประมาณมูลค่าสูงประมาณ 560,000 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.2 ของ GDP ผู้รับเงินต้องเป็นคนไทยนั้น ข้อมูลล่าสุด เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2566 รัฐบาลจะมอบให้ผู้ที่มิอายุ 16 ปีขึ้นไป ที่มีรายได้ไม่ถึง 70,000 บาทต่อเดือน และมีเงินฝากไม่เกิน 500,000 บาท และมีบัตรประจำตัวประชาชน 13 หลักที่ถูกต้อง ผู้รับเงินต้องใช้จ่ายในอำเภอตามบัตรประจำตัวประชาชน เงินที่ได้รับไม่สามารถถอนเป็นเงินสดได้ และต้องใช้ภายใน 6 เดือน และไม่สามารถใช้ซื้อสินค้า/บริการออนไลน์หรือชำระหนี้ได้ คาดการณ์ว่านโยบายจะสร้างมูลค่าเศรษฐกิจประมาณ 1.512 ล้านล้านบาท และมีผลกระทบต่อคูณทวีทางการคลัง (Multiplier Effect) ประมาณ 2.70 เท่า ในอีกทางหนึ่งได้ตั้งเป้าหมายว่าจะเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ได้ประมาณ 1 แสนล้านบาท จากการบริโภคของภาคประชาชน

กรณีนี้ ตัวคูณทวีทางการคลังจะเท่ากับประมาณ 2.55 มีสมมติฐานว่า ตัวคูณทวีทางการคลังจะมีค่าประมาณ 2.55 - 2.7 ตัวคูณทวีทางการคลัง (Multiplier Effect) เป็นหัวใจสำคัญของการใช้นโยบายการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เมื่อรัฐบาลตัดสินใจที่จะอัดฉีดเงินหรือเพิ่มค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้ประชาชน จะเป็นการเพิ่มความต้องการสินค้าและบริการให้เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตาม ตัวคูณทวีทางการคลังอาจไม่ถึงขั้นที่คำนวณไว้ งานวิจัยของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ได้ทำการศึกษาทบทวนงานวิจัยในหลายประเทศโดยเฉพาะประเทศพัฒนาแล้ว พบว่า ตัวคูณทวีทางการคลังมีค่าประมาณ 0.3-1.2 ในงานวิจัยของ KKP Research คาดการณ์ตัวคูณทวีทางการคลังไว้เพียง 0.4 (ทุก 1 บาทที่จ่ายลงไป เกิดรายได้ 0.4 บาท) สำนักงบประมาณ รัฐสภาไทย ประมาณการตัวคูณทางการคลังไว้ที่ 0.947 สำหรับกรณีรายจ่ายโอนให้กับประชาชนทั่วไป กรณีการโอนเงินให้ประชาชนที่มีรายได้น้อย มีตัวคูณทวีทางการคลัง 1.356 และ ธนาคารแห่งประเทศไทย (2015) เคยประมาณการตัวคูณทวีทางการคลังไว้ กรณีการโอนเงิน (Transfer Payment) มีตัวคูณทวีทางการคลังเพียง 0.4 ดังนั้น ตัวคูณทวีทางการคลังอาจน้อยกว่าที่

คาดการณ์ไว้ เหตุผลอาจมาจาก “Crowding Out Effect” ซึ่งการเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายของภาครัฐ ส่งผลให้การบริโภคหรือการลงทุนของภาคเอกชนลดลง อัตราดอกเบี้ยที่อาจเพิ่มขึ้น หรือจากการใช้จ่ายภาครัฐที่ไม่มีประสิทธิภาพ (ธนาธร รัตนภูมิตร และวรวรรณ แซ่โจ้ว, 2566)

ตัวอย่างของการใช้เงินดิจิทัลในต่างประเทศ

ปัจจุบันมีธนาคารกลางทั่วโลกจำนวนมากกว่า 60 แห่งที่กำลังศึกษาการพัฒนาเงินสกุลดิจิทัลทั้งในรูปแบบการใช้งานธุรกรรมระหว่างธนาคาร (Wholesale CBDC) และการใช้งานสำหรับธุรกรรมรายย่อยของภาคธุรกิจและประชาชน (Retail CBDC) โดยโครงการสกุลเงินดิจิทัลประเภทรายย่อยจะมีบทบาทในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ที่ต้องการมีบริการทางการเงินที่ทั่วถึง (Financial Inclusion) ผู้เขียนจึงขอยกตัวอย่างประเทศที่มีการใช้เงินดิจิทัลมากระต้นเศรษฐกิจของประเทศ ดังนี้

ญี่ปุ่น พบว่า ในปี 1999 ประเทศญี่ปุ่น ได้ใช้ Digital Wallet ด้วยการแจกคูโปง 2 หมื่นเยน รวมเป็นจำนวน 31 ล้านใบ ให้ครอบครัวที่มีบุตร และผู้สูงอายุ คูโปงใช้ได้เฉพาะร้านค้าในชุมชนเท่านั้น และมีอายุ 6 เดือน

ต่อมาในปี 2021 Chang-Tai Hsieh et al., (2010) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Did Japan's Shopping Coupon Program Increase Spending? ตีพิมพ์ในวารสาร Journal of Public Economics เพื่อศึกษาผลกระทบของการทดลองนโยบายการคลังที่ดำเนินการโดยรัฐบาลญี่ปุ่นในปี 1999 ภายใต้โครงการคูโปงช้อปปิ้ง รัฐบาลญี่ปุ่นแจกคูโปงช้อปปิ้ง มูลค่า 20,000 เยน (ประมาณ 200 ดอลลาร์) ให้กับผู้ปกครองของครอบครัวที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรสูงอายุ คูโปงจะต้องใช้ในชุมชนท้องถิ่นของผู้รับ และหมดอายุหากไม่ได้ใช้

ผลลัพธ์ที่ได้จากนโยบายนี้ คือ ช่วยกระตุ้นการบริโภคสินค้ากึ่งคงทน เช่น เสื้อผ้า เครื่องใช้ไฟฟ้าขนาดเล็ก ได้ 0.1 - 0.2 เท่า ของเงินที่ได้เท่านั้น แต่ไม่ส่งผลช่วยกระตุ้นการซื้อสินค้าไม่คงทน เช่น อาหาร น้ำมัน หรือสินค้าบริการ นอกจากนี้ยังพบว่า การจำกัดเวลาใช้จะมีผลที่ต่อเมื่อปกติคนซื้อของน้อยกว่านั้น เมื่อพิจารณาแล้วการใช้ให้หมดตามระยะเวลาตามที่กำหนด ก็อาจไปลดการซื้อสินค้าในอนาคต และการจำกัดครั้งมีการใช้ จะมีผลก็ต่อเมื่อในเวลาปกติคนซื้อของในชุมชนน้อยกว่านั้น ถ้าในเวลาปกติใช้มากกว่าก็ไม่มีผล ผลลัพธ์ที่ได้จากการเปลี่ยนแปลงในระดับภูมิภาคเป็นหลักฐานที่ชัดเจนว่า การใช้จ่ายไม่ลดลงหลังจากแลกคูโปงแล้ว (Chang-Tai Hsieh et al., 2010) (ไทยพีบีเอส, 2566)

ไต้หวัน พบว่า รัฐบาลกำลังวางแผนที่จะแจกเงินให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ 500,000 คน โดยจะให้คนละ 5,000 ดอลลาร์ไต้หวัน (ประมาณ 5,600 บาท) และให้อีก 20,000 ดอลลาร์ไต้หวัน (ประมาณ 22,000 บาท) แก่กรุ๊ปทัวร์ต่างชาติที่มีสมาชิก ตั้งแต่ 8 คนขึ้นไปอีก 90,000 กรุ๊ป โดยมาตรการนี้ เกิดขึ้นหลังจากที่สถิติของสำนักงานการท่องเที่ยวไต้หวันแสดงให้เห็นว่าในปี 2022 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไต้หวันไม่ถึง 900,000 คน ดังนั้น รัฐบาลไต้หวันคาดหวังว่าการกระตุ้นการท่องเที่ยวด้วยการแจกเงินนี้ จะช่วยกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมาเยือนไต้หวันมากขึ้น เป้าหมายของรัฐบาล คือ การดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 6,000,000 คนในปีนี้ และเพิ่มขึ้น 2 เท่าในปีถัดไป จนถึงปี 2025 เพื่อให้มีจำนวนผู้เยือนถึง 10 ล้านคน เงินส่วนใหญ่จะถูกแจกผ่านระบบดิจิทัลและสามารถใช้ได้ในการชำระค่าใช้จ่ายหลัก ๆ ในไต้หวันได้ในอนาคต (อมรินทร์ทีวี, 2566)

เวเนซุเอลา พบว่า เป็นประเทศที่โดนคว่ำบาตรในโลกลงโดยสหรัฐฯ ทำให้เงินโบลิเวียของเวเนซุเอลาเองไม่มีค่าและน่าเชื่อถือ รัฐบาลจึงพยายามหาวิธีใหม่เพื่อแก้ปัญหาจากการโดนคว่ำบาตร ด้วยการประกาศเงินสกุลดิจิทัลของตนเอง โดยรัฐบาลเวเนซุเอลาได้ย้ายการจ่ายเงินของประชาชน ผ่านระบบดิจิทัล 100% ภายในปี 2021 โดยกำหนดให้ประชาชนนำเงิน S-Bolivar เก่าที่เคยมีสามารถนำไปแลกเป็นเงิน Digital Bolivar ด้วยอัตรา 1,000,000 ต่อ 1 Digital Bolivar เวเนซุเอลา นอกจากนี้ เวเนซุเอลาเคยมีนโยบายแจกเงินให้กับผู้สูงอายุ เช่น นโยบายที่แจกเงินให้กับคนอายุ 60 ได้รับเงิน 3 พันบาททุกปี ในอนาคต เมื่อมีคนสูงอายุมากขึ้นถึง จำนวน 60 ล้านคน จะเป็นภาระให้แก่ภาครัฐที่จะต้องจัดหางบประมาณมาจ่าย (ไทยรัฐออนไลน์, 2566) มีข้อสังเกตว่าการล่มสลายของการเงิน การคลังของประเทศนี้ มักนำมาเป็นเหตุผลทางการเมืองและถูกเชื่อมโยงกับรัฐบาลของไทยในการดำเนินนโยบายอยู่บ่อยครั้ง

ข้อดี ข้อเสียของนโยบายแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท

ผู้เขียนขอเสนอการวิเคราะห์ สรุปประเด็นข้อดี ข้อเสีย ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อดีของนโยบายแจกเงินดิจิทัล

1) สามารถเปลี่ยนระบบการเงินของประเทศไทย ไปสู่ระบบการเงินดิจิทัลผ่านแอปพลิเคชัน ทำให้ภาครัฐสามารถบริหารจัดการข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย กำกับประสิทธิภาพ และประเมินผลนโยบายได้ดียิ่งขึ้น 2) Digital Wallet อยู่บนฐานคิดการกำหนดนโยบายจากฐานเรื่องสิทธิของประชาชน อันเป็นการส่งเสริมค่านิยมประชาธิปไตย มากกว่าฐานคิดแบบสังคมสงเคราะห์ที่ส่งเสริมวัฒนธรรมอุปถัมภ์ หรือประชาานิยม ไปพร้อมกับกระตุ้นเศรษฐกิจให้ขยายตัวได้อย่างมีศักยภาพ และมีเสถียรภาพ 3) มีการหมุนเวียนของเงินดิจิทัล จะทำให้เกิดการจ้างงาน การลงทุนของภาคธุรกิจเพิ่มสูงขึ้นตามมา 4) มีระบบฐานข้อมูลด้านการเงินของประชาชน หากทำการแจกเงินดิจิทัลแล้วเฉลี่ย 10,000 บาท 5) ภาครัฐสามารถปิดจุดอ่อนของมาตรการแจกเงินที่เคยทำกันมาในอดีต โดยการโอนเงินหรือแจกเงินเป็นมาตรการ Income Transfer ให้กับครอบครัวผู้มีรายได้น้อย หรือใช้บรรเทาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ Digital Wallet ได้ออกแบบให้ใช้ Token หรือ Digital Coin แทนการแจกเงินแบบเดิม 6) สามารถแก้ปัญหาการนำเงินดิจิทัลไปซื้อสินค้าในเครือข่ายห้างค้าปลีกขนาดใหญ่ ทำให้เม็ดเงินไม่กระจายมายังธุรกิจขนาดย่อมขนาดเล็กได้ นอกจากนี้ การกำหนดครีมีในการใช้ Token ทำให้ผลประโยชน์จากการใช้พุ่งตรงไปที่เครือข่ายร้านค้าชุมชน ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากและการจ้างงานสาธารณะได้ดีกว่า และ 7) เนื่องจากเงินดิจิทัลถูกสร้างบนระบบ Blockchain ซึ่งมีข้อดี คือ สามารถตรวจสอบความถูกต้องของธุรกรรม โดยผู้ใช้ทุกคนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ไม่สามารถฉ้อฉลหรือบิดเบือนข้อมูลได้

ข้อเสียของนโยบายแจกเงินดิจิทัล

จากผลการศึกษาข้อเสียของนโยบายแจกเงินดิจิทัล สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1) ส่งผลให้หนี้สาธารณะของประเทศเพิ่มขึ้น เนื่องจาก การเพิ่มรายจ่ายของภาครัฐ ทำให้ภาครัฐอาจจะต้องกู้ยืมเงินทั้งภายในและภายนอกประเทศ และเป็นการดึงเอารายได้ในอนาคตมาใช้จ่ายในปัจจุบัน ก่อนที่ประเทศจะมีความจำเป็น อาจส่งผลให้ภาครัฐลดการใช้จ่ายในอนาคตลง เพื่อนำเงินไปใช้คืนหนี้และดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้น 2) จะเกิดภาวะเงินเฟ้อในช่วงสั้น ๆ เนื่องจากเงินดิจิทัลที่ถูกแจกออกไป จะเพิ่มกำลังซื้อของ

ประชาชน นำไปสู่การจับจ่ายใช้สอยสินค้าและบริการมากขึ้น ส่งผลให้อุปสงค์ในตลาดเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่อุปทานและปัจจัยการผลิตเท่าเดิม ดังนั้น อาจส่งผลให้ราคาสินค้าและบริการต้องปรับตัวสูงขึ้นตามไปด้วย 3) ธนาคารแห่งประเทศไทยจะขึ้นดอกเบี้ยเพื่อลดหรือป้องกันเงินเฟ้อที่เกิดขึ้น ผ่านนโยบายการเงิน หากมีการโอนเงินเข้าช้อนต้องนำเทคโนโลยี Blockchain มาช่วยจัดการ Digital Wallet ไม่ให้เข้าช้อนกับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่ให้ก่อนหน้า 4) เมื่อรัฐบาลถูกคัดค้านจากหลายฝ่าย อาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือในการลงทุนใหม่ ของนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ 5) อาจส่งผลต่อนโยบายการเงิน การคลังของประเทศ รวมทั้งเป็นการสร้างบรรทัดฐานใหม่ให้มีการแจกเงิน เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการบริโภค หรือใช้สอยในระยะสั้น โดยไม่คำนึงถึงวินัยทางการเงินและเสถียรภาพการคลังระยะยาว 6) อาจจะเป็นการเอื้อผลประโยชน์ให้กับกลุ่มทุนใหญ่ในประเทศไทย สร้างการผูกขาดด้านผลประโยชน์ได้ 7) เนื่องจากโครงการนี้ใช้งบมหาศาล ทำรัฐเสียโอกาสลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 8) การทุ่มงบประมาณ 5.6 แสนล้านบาทเพื่อกระตุ้น GDP ของประเทศให้ขยายตัว อาจเกิดความผิดพลาดได้ อาจส่งผลให้เศรษฐกิจไม่สามารถขยายตัวได้ตามเป้า ไม่สามารถจัดเก็บภาษีสรรพสามิตได้มากพอและต้องก่องหน้อาจเกิดความเสียหายทางการคลังได้ 9) ในภาวะดอกเบี้ยนโยบายของประเทศไทยเป็นขาขึ้น การก่องหน้อาจจะทำให้ประเทศไทยมีหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นมาก 10) เงินที่ภาครัฐใช้แจกประชาชน สุดท้ายแล้วต้องมาจากภาษีของประชาชน ทำให้รัฐบาลต้องเรียกเก็บภาษีเพิ่มขึ้น เพื่อชดเชยเงินที่รัฐใช้แจกเงินดิจิทัล 11) อาจเกิดความเสียหายทางการคลังของประเทศไทยในภาพรวม ซึ่งอาจจะถูกปรับลดระดับความน่าเชื่อถือของประเทศไทย ซึ่งเป็นตัวชี้วัดเครดิต หรือนำเชื่อถือของการกู้ยืมของรัฐบาลและเอกชนในประเทศไทยในอนาคต 12) ประชาชนบางส่วน ที่ไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยี ไม่มีสมาร์โฟน อาจไม่สามารถเข้าถึงโครงการนี้ได้ 13) ร้านค้าที่เข้าร่วมรายการ ไม่สามารถนำเงินออกมาหมุนเวียนได้ ภายใน 6 เดือน 14) เงินดิจิทัล อาจมีความเสี่ยงด้านความปลอดภัย อาจถูกโจมตีโดยผู้ไม่หวังดี ซึ่งสามารถขโมยเงินจากกระเป๋าเงินดิจิทัลได้ 15) การใช้เงินดิจิทัลของภาครัฐ อาจทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้ถูกเปิดเผย อาจจะถูกละเมิดความเป็นส่วนตัวได้ ถ้าภาครัฐมีระบบป้องกันไม่ดีเพียงพอ 16) เงินดิจิทัลอาจจะมีข้อจำกัดทางเทคนิค คือ ต้องสามารถเดินทางได้ต่อการโจมตีทางไซเบอร์ การขัดข้อง ปัญหาทางเทคนิค ความเสี่ยงจากการฉ้อโกง และข้อผิดพลาดของอัลกอริทึม 17) เงินดิจิทัลถูกสร้างขึ้นบนระบบ Blockchain ซึ่งการทำธุรกรรมจะต้องใช้เวลาเฉลี่ยในการตรวจสอบประมาณ 1-1.5 ชั่วโมงต่อธุรกรรม และเมื่อจำนวนธุรกรรมและผู้ใช้เพิ่มขึ้น เวลาที่ใช้ก็จะยิ่งเพิ่ม 18) ร้านค้าที่เข้าร่วมรายการ จะต้องเป็นผู้ที่อยู่ในระบบภาษีอากร อาจเกิดความไม่พร้อมของระบบร้านค้าบางร้าน 19) เนื่องจากเป็นโครงการกระตุ้นการบริโภคของประชาชนเท่านั้น ดังนั้นภายหลังโครงการสิ้นสุด อาจเกิดการชะลอตัวของเศรษฐกิจ เนื่องจากประชาชนบริโภคน้อยลง 20) เป็นโครงการที่ขาดความยั่งยืน ไม่ได้ก่อให้เกิดการสร้างงานของประชาชน หรือสร้างโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต 21) รัฐบาลยังไม่มีแผนชัดเจนเรื่องที่มาของเงินที่จะนำมาใช้ในโครงการว่ามาจากแหล่งใด ส่อให้เห็นถึงการขาดความโปร่งใส ธรรมภิบาล ของการดำเนินนโยบายสาธารณะของภาครัฐ และสุดท้าย 22) การที่ภาครัฐใช้เงินนอกงบประมาณ อาจเสี่ยงถูกสถาบันทางการเงินระหว่างประเทศปรับลดเครดิตของประเทศลง ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของประเทศ ทำให้นักลงทุนต่างประเทศลงทุนในประเทศไทยน้อยลงในอนาคต หรือถอนการลงทุนในประเทศไทยไปประเทศอื่น ๆ เกิดกระแสเงินลงทุนไหลออกในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นโยบายเติมเงินดิจิทัล 10,000 บาท ของพรรคแกนนำจัดตั้งรัฐบาลในปัจจุบัน เป็นโครงการที่มีความตั้งใจจะกระตุ้นการลงทุนให้เกิดขึ้นทั่วประเทศ ไม่ได้กระจุกอยู่ในเมืองใหญ่ต่าง ๆ เท่านั้น โดยคาดว่าจะใช้งบประมาณ 560,000 ล้านบาท จะทำให้เกิดการไหลเวียนในเศรษฐกิจได้กว่า 3 ล้านล้านบาท อย่างไรก็ตามนโยบายดังกล่าวนี้ อาจส่งผลกระทบต่อประเทศในด้านต่าง ๆ โดยผู้เขียนขอเสนอความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

1.1 ภาครัฐควรเลือกแจกเงินดิจิทัล เฉพาะกลุ่มประชาชนที่มีรายได้น้อย ซึ่งมีอยู่ประมาณ 40 ล้านคน เป็นผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน เนื่องจาก จะส่งผลให้เกิดการบริโภคในประเทศ มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ปานกลางและรายได้สูง ซึ่งกลุ่มนี้เมื่อได้รับเงินจะเกิดการออมเงินด้วยการซื้อทรัพย์สินเพื่อการลงทุน เช่น ทองคำ หรือสินทรัพย์อื่น ๆ เพื่อนำมาขายต่อเพื่อเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินสด อาจจะทำให้เงินไม่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจและจะไม่ก่อให้เกิดการบริโภคสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นได้จริง

1.2 การเพิ่มรายจ่ายด้านใด ด้านหนึ่งของภาครัฐ อาจส่งผลให้ต้องลดรายจ่ายด้านอื่น ๆ ในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน ไม่จำเป็นต้องพึ่งการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้น อาจจะไม่สามารถสร้างการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ดังนั้น ภาครัฐควรส่งเสริม สนับสนุนนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างศักยภาพการเติบโตของประเทศในระยะยาวได้

1.3 นโยบายจากโครงการนี้ จำเป็นต้องใช้เงินจำนวน 560,000 ล้านบาท อาจจะทำให้ประเทศเสียโอกาสลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ดังนั้น ภาครัฐควรลงทุนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้าง Digital Infrastructure และการลงทุนบริหารจัดการน้ำ อย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

1.4 ความเสี่ยงที่จะเกิดเงินเฟ้อ เนื่องจากปริมาณเงินในระบบเพิ่มขึ้นในทันที จะทำให้มีแรงซื้อเข้ามาจำนวนมากจนอาจกดดันให้ราคาสินค้าและบริการให้เพิ่มขึ้น ทำให้เงินที่มีอยู่มีอำนาจในการซื้อลดลง หากรัฐบาลไม่สามารถคุมราคาสินค้าหรือบริการในตลาดได้ ดังนั้น ภาครัฐควรพัฒนาและปรับใช้มาตรการทางการคลัง มาตรการทางภาษี เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากเงินเฟ้อที่อาจเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 การแจกเงินดิจิทัลเป็นนโยบายที่มีต้นทุนสูงมาก ภาครัฐควรพิจารณาความสามารถในการแบกรับภาระงบประมาณอย่างรอบคอบ หากไม่มีงบประมาณเพียงพออาจก่อให้เกิดปัญหาหนี้สาธารณะให้เพิ่มสูงขึ้น

1.6 การแจกเงินดิจิทัล อาจไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างแท้จริง เนื่องจากการแจกเงินดิจิทัลอาจกำหนดเงื่อนไขไว้ เช่น ต้องมีสมาร์ทโฟนหรือมีรายได้น้อยกว่าเส้นความยากจน เป็นต้น อาจทำให้กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างแท้จริงไม่ได้รับเงินดิจิทัล ดังนั้น ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบพื้นฐานทางการสื่อสาร ให้เข้าถึงความต้องการของประชาชนกลุ่มนี้มากยิ่งขึ้น

1.7 จำนวนธุรกรรมที่ไม่สามารถรองรับด้วยเทคโนโลยีบล็อกเชน ในปัจจุบันระบบสามารถรองรับจำนวนธุรกรรมได้มากที่สุด 1,000 ธุรกรรมต่อวินาทีเท่านั้น ในขณะที่พร้อมเพียร์รองรับ 5,000 ธุรกรรมต่อวินาที และแอปพลิเคชันเป่าดัง รองรับได้ 8,000 ธุรกรรมต่อวินาที เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า การใช้บล็อกเชนรองรับธุรกรรมได้น้อยกว่าหลายเท่า จึงมีปัญหาในเรื่องของระยะเวลาในการประมวลผลนานขึ้น

1.8 ภาครัฐควรมีระบบเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เพื่อการรองรับการโอนเงินดิจิทัลจำนวนมากให้กับประชาชนทั้งหมด 50 ล้านคน ภาครัฐควรมีการวางแผนและเตรียมความพร้อมของระบบเทคโนโลยีให้รอบคอบ ก่อนดำเนินการแจกเงินดิจิทัล

1.9 ภาครัฐควรกำหนดเงื่อนไขในการแจกเงินดิจิทัลอย่างชัดเจน เช่น ต้องมีสมาร์ตโฟนหรือมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน เป็นต้น อาจทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงเงินดิจิทัล ภาครัฐควรพิจารณากำหนดเงื่อนไขอย่างรอบคอบ เพื่อให้เงินดิจิทัลกระจายตัวไปยังกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง

1.10 การแจกเงินดิจิทัลอาจเพิ่มความเสี่ยงด้านไซเบอร์ เนื่องจากเงินดิจิทัลเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลที่อาจถูกโจรกรรมหรือถูกใช้อย่างผิดกฎหมายได้ ภาครัฐควรมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงด้านไซเบอร์อย่างเข้มงวด เช่น การพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ การให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านไซเบอร์ เป็นต้น

1.11 ภาครัฐควรตั้งคณะกรรมการประเมินโครงการประเมินผล เก็บข้อมูลก่อน-หลังโครงการเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้ และรับผิดชอบกับผลของโครงการที่จะเกิดขึ้น

1.12 ภาครัฐควรแสดงถึงความชัดเจนในการใช้เงินตามโครงการฯว่าจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านใด รวมถึงเปิดช่องทางให้ภาคประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูล และตรวจสอบการใช้เงินงบประมาณในโครงการดังกล่าวอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความชอบธรรมและความชัดเจนของภาครัฐ

1.13 ภาครัฐควรลงทะเบียนร้านค้า โดยใช้นามแฝงเพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลภาษีของกรมสรรพากร หรือการใช้โครงการต่างๆ เพื่อพอกเงินจากกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ถือเป็นความเสี่ยงที่ภาครัฐควรจับตาและมีมาตรการป้องกันอย่างเข้มงวด

2. ข้อเสนอแนะในอนาคต

2.1 ภาครัฐควรมีมาตรการป้องกันที่เป็นรูปธรรมและได้ผล โดยอาจใช้นโยบายภาษีหรือเทคโนโลยีใหม่ เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและเป็นตัวชี้วัดในการควบคุม พร้อมทั้งต้องมีมาตรการที่เข้มข้นและเคร่งครัด

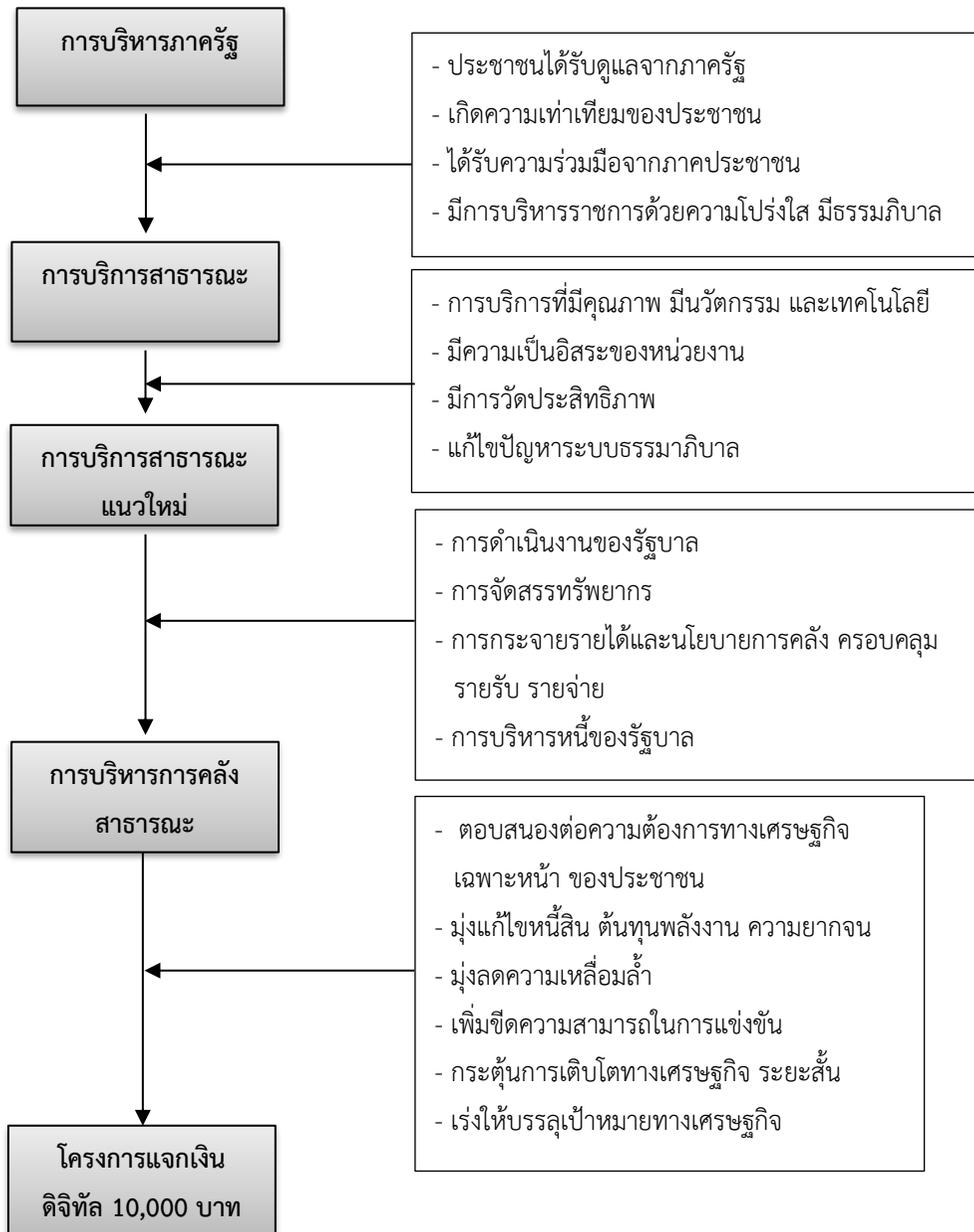
2.2 องค์กร สถาบันการศึกษา รวมถึงภาครัฐควรลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ได้แรงงานที่มีทักษะสูงในอนาคต และสามารถปรับตัวในวันที่ปัญญาประดิษฐ์ หรือ Artificial Intelligence : AI มีความฉลาดมากขึ้น

2.3 ภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ ควรทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาแนวทางและนโยบายที่ส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างเท่าเทียมกันของประชาชน รวมถึงฝึกทักษะใหม่ ๆ ให้แก่บุคลากรที่ถูก ปัญญาประดิษฐ์ หรือ Artificial Intelligence : AI ทดแทน เพื่อให้ความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงข้อมูลและการใช้ประโยชน์จากปัญญาประดิษฐ์เกิดขึ้นน้อยที่สุด

2.4 ภาครัฐควรมุ่งไปสู่แนวทางการทำงานแบบองค์รวมของรัฐบาล (Whole-of-Government Approach) กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีภาระหน้าที่ร่วมกัน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงการคลัง สำนักงานงบประมาณ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นต้น

2.5 ภาครัฐควรขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและข้อมูลองค์รวม โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่และข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) มาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงนโยบายให้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้สามารถวิเคราะห์เชิงลึกถึงโครงสร้าง ระบบและกระบวนการที่คนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.6 ภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญในการช่วยเหลือกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่าเกณฑ์ความยากจน อาจช่วยลดผลกระทบต่อการคลังของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านดอกเบี้ยและสัดส่วนหนี้สาธารณะได้ในอนาคต

ภาพที่ 1 แสดงพัฒนาการของแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ โครงการเงินดิจิทัล 10,000 บาท

บทสรุป

การบริหารงานภาครัฐและภาคเอกชนเป็นส่วนสำคัญในการตอบสนองกระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่รวดเร็ว ปัจจุบันระบบราชการของไทยยังมีปัญหาเกี่ยวกับความเสื่อมถอยของระบบและการขาดธรรมาภิบาล การบริหารงานภาครัฐแบบใหม่ (New Public Management หรือ NPM) เป็นแนวคิดพื้นฐานที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ของภาครัฐ หลักการสำคัญของ NPM คือ การให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน ลดการควบคุมจากส่วนกลาง และการเพิ่มความเป็นอิสระของหน่วยงาน การสร้างระบบสนับสนุนทั้งด้านทรัพยากรบุคคล ได้แก่ การฝึกอบรม ค่าตอบแทน จริยธรรม และเทคโนโลยี เพื่อช่วยให้หน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้น การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management หรือ NPM) และการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service หรือ NPS) ได้รับความสำคัญในวงการรัฐประศาสนศาสตร์ทั่วโลก หลักการสำคัญของ NPM และ NPS คือ การมีส่วนร่วม ความเป็นธรรม ภาวะรับผิดชอบ และความเท่าเทียมกันของสังคม

การบริการสาธารณะภาครัฐ สู่การบริหารการคลังสาธารณะ เป็นการให้บริการที่ภาครัฐจัดขึ้น ผ่านโครงการแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน ด้วยความโปร่งใส เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชน และเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม ดังนั้น เพื่อให้ผลลัพธ์ของการศึกษาและการวิเคราะห์เป็นรูปธรรม รัฐบาลจำเป็นต้องดำเนินการให้แน่ใจว่าผู้ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงพรรคการเมือง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ประกอบการขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพสูงกว่าผู้ประกอบการขนาดเล็ก นอกจากนี้ ยังต้องมีกระบวนการและวิธีการที่ชัดเจน เพื่อให้โครงการสามารถกระจายผลประโยชน์ในการกระตุ้นเศรษฐกิจได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรมประชาสัมพันธ์. (2566). *คุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิ์ได้รับเงินดิจิทัลวอลเล็ต 10,000 บาท*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 19 พฤศจิกายน 2566. จาก <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/231812>.
- กรมสรรพากร. (2565). คู่มือคำแนะนำ การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัล. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566. จาก https://www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/lorchor/newsbanner/2022/03/Instructions_for_paying_personal_income_tax.pdf.
- กรรณิการ์ ไกรกิจราษฎร์, กิตติพล บัวทะลา, วันชัย บุษบา และ โชติ บดีรัฐ. (2566). องค์การปกครองท้องถิ่นไทยกับการบริหารจัดการบริการสาธารณะ. *Journal of Modern Learning Development*, 8(1), 403-412.

กฤษฎวรรณ โฉ่หวัชรินทร์. (2563). *โฉมใหม่ของการบริหารภาครัฐในศตวรรษที่ 21*. ขอนแก่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชำนาญ รักชายศ. (2556). *การบริหารภาครัฐคือ? สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2566*. จาก

<https://www.facebook.com/48067850533377/posts/509003009167593/>

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2566). *สรุปสาระสำคัญของพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561*. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566. จาก

https://www.sec.or.th/TH/Documents/DigitalAsset/digitalasset_summary.pdf.

ไทยพีบีเอส. (2566). *ข้าฯ หละนโยบายแจกเงินของญี่ปุ่น ใช้กับไทยได้ผลหรือไม่? สืบค้นเมื่อ วันที่ 19 ตุลาคม 2566*. จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/333083>.

ไทยรัฐออนไลน์. (2566). *แจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท ผิดกฎหมายหรือไม่ จะทำได้จริงหรือไม่? สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566*. จาก https://www.thairath.co.th/money/experts_pool/columnist/2721853.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). *พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501*. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566. จาก

<https://www.bot.or.th/th/laws-and-rules/bot-takes-responsibilities-and-other-relevant-laws-and-regulations/law02.html>.

ธราธร รัตนถนมิตร และวรธรรม แซ่ใจ้ว. (2566). *ตัวคุณทวีของนโยบายแจกเงินดิจิทัล*. สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 66 จาก

https://www.facebook.com/photo/?fbid=698657772302418&set=a.623611639807032&locale=it_IT.

นราธิป ศรีราม และคณะ. (2556). *การสังเคราะห์แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่*. นนทบุรี:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

นราธิป ศรีราม. (2557). *แนวคิดเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น*. เอกสารการสอนชุดวิชาการ

จัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น หน่วยที่ 1-7, นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ปกรณ์ ศิริประกอบ และ ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560:*

มองผ่านพาราโดมทางรัฐประศาสนศาสตร์. *สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน*. 10(2), 26-71.

พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา. (2559). *พัฒนาการการบริหารภาครัฐไทย: จากอดีตสู่*

อนาคต. ขอนแก่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ และเวทยา ใฝ่ใจดี. (2563). *การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลขององค์กรภาครัฐเพื่อยกระดับ*

ความสามารถทางการแข่งขันของประเทศไทย. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*. 18(1), 15-23.

สถาบันอุทยานการเรียนรู้. (2566). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี*.

สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566, จาก <https://www.tkpark.or.th/tha/library>.

สำนักข่าวอิศรา. (2567). *ฉบับสมบูรณ์ เปิดข้อเสนอแนะป้องกันทุจริต ดิจิทัลวอลเล็ต เสียงเตือนจาก ป.ป.ช. ถึง*

ร.บ. เศรษฐา. สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2567. จาก <https://www.isranews.org/article/isranews-scoop/126112>.

- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2566). *พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561*. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566. จาก <https://www.fpo.go.th/main/The-law-in-charge-of-FPO/Law-of-Finance-and-Taxation/8519.aspx>.
- สัญญา เคนาภูมิ และวัชรภรณ์ จันทะนุกุล. (2559). การจัดการการคลังภาครัฐ. *วารสารคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 1(2), 173-199.
- สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ พระมหาโชตนิพัทธ์พนธ์ สุทธิจิตโต วันชัย สุขตาม ไว ซีรัมย์ เศรษฐพร หนูนชู และพระมหา ยุทธพิชาญ โยธธาโน (ทองจันทร์). 2560. การบริหารงานภาครัฐตามหลักทฤษฎีองค์การ: การบริหารงานภาครัฐ (Public Administration: PA) การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) และการบริหารปกครองภาครัฐใหม่ (New Public Governance: NPG). *วารสารวามัญของแหกรพุทธศาสตร์ปริทรรศน์*. 14(1), 52-70.
- อมรินทร์ทีวี. (2566). *ได้วันอั๋งบ แจกเงินคนละ 5.5 พันบาท ดึงนักท่องเที่ยวกระตุ้นเศรษฐกิจ*. สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2566. จาก <https://www.amarintv.com/spotlight/economy/detail/45043>
- อรรถัย ก๊กผล. (2552). *เคล็ดลับการจัดบริการสาธารณะท้องถิ่น: บทเรียนจากรางวัลพระปกเกล้า 51*. กรุงเทพฯ: บริษัท ส เจริญ การพิมพ์ จำกัด.
- Buchanan, J. M. (1989). The Positive Approach in Public Economics. *Innovation and Perspectives in Solidarity Economy*, 37-51.
- Chang-Tai Hsieh, Satoshi Shimizutani, and Masahiro Hori. (2010). *Did Japan's shopping coupon program increase spending? Journal of Public Economics*, 94(7), 523-529. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2010.03.001>
- Musgrave, R. A. (1989). *Public Finance in Theory and Practice*. New York: McGraw-Hill.
- Springnews. (2566). *"สมชัย" เปิด 4 เหตุผล แจกเงินดิจิทัล กับ ประยุทธ์แจกเงินทำไมไม่ผิด*. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566. จาก <https://www.springnews.co.th/news/hot-issue/844197>.
- The Standard. (2566). *10,000 บาทดิจิทัล ว่าวุ่นวินัยการคลัง: Executive Espresso EP. 457*. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2566. จาก <https://youtu.be/vLvUy3vxui0?si=4GcEAFb2f58bF8Rn>.